

Yaratıcı Beceriler Ölçeği (YBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaratıcı Beceriler Ölçeği (YBÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32841>

Özet

Yaratıc? Beceriler Ölçe?i (YBÖ), bireylerin sahip oldu?u **yaratıc? becerileri** (yaratıc?lık) psikometrik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? bir ölçme arac?nın Türkçe'ye **uyarlamas?dır** (Uyarlama). Bu uyarlama çal??mas?, Canan Y?ld?z Çiçekler taraf?ndan 2016 y?l?nda Selçuk Üniversitesi'nde tamamlanan yay?mlanmam?? bir doktora tezi kapsam?nda gerçekte?irilmis?tir. Ölçe?in temel amac?, orijinal yap?s?n? koruyarak Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik uygunlu?unu sa?lamak ve böylece yaratıc?lık ara?t?rmalar?nda kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır.

Uyarlama süreci, ölçe?in dilsel e?de?erlili?ini ve psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) Türk örnekleminde test etmeyi içermis?tir. YBÖ, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda bireylerin yaratıc?lık potansiyellerini ve yeteneklerini nicel olarak ölçme ihtiyac?na cevap vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Yaratıc?lık, Yaratıc? Beceriler, Ölçek Uyarlama, Psikometri, YBÖ, Selçuk Üniversitesi, Doktora Tezi.

Yazarlar

Canan Y?ld?z Çiçekler

Amaç

Yaratıc? Beceriler Ölçe?'nin (YBÖ) temel amac?, bireylerin yaratıc?lık alan?ndaki yeterliliklerini ve beceri düzeylerini standartla?t?r?lm?? bir formatta ölçmektir. Bu ölçek, Türkçeye adapte edilerek, Türkiye'deki ara?t?rmac?lara ve profesyonellere **yaratıc? beceriler** alan?nda güvenilir veri toplama imkan? sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, özellikle yüksekö?retim kurumlar?nda veya farklı ya? gruplar?ndaki bireylerin yaratıc?lık potansiyelini belirlemek, e?itim programlar?nın etkinli?ini de?erlendirmek ve bireysel farklılıklar? saptamak için tasarlanm??tır. Bu araç, yaratıc?lığın bili?sel ve davran??sal boyutlar?n? ele alarak kapsamlı bir de?erlendirme yap?lmas?na olanak tan?r.

Yap?

YBÖ, psikolojide merkezi bir rol oynayan **yaratıc?lık** yap?s?n? ölçmektedir. Yaratıc?lık, genellikle yeni ve faydalı fikirler veya ürünler üretme yetene?i olarak tan?mlanır ve akıc?lık, esneklik, özgünlük ve detaylandırma gibi temel bile?enleri içerir. Ölçek, bu bile?enlerin birey taraf?ndan ne ölçüde uyguland??n? veya algıland??n? de?erlendirmeye odaklanm??tır.

Ölçeğin orijinal yapısı çok boyutlu olabilir; uyarlama çalışmasında da bu çok boyutlu yapının Türk kültüründe korunup korunmadığı incelenmiştir. YBÖ, bireyin kendini değerlendirme yoluyla yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerine dair içgörü sağlamaya amaçlar.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik sonuçlarına dair spesifik bir bilgi yer almamaktadır. Ancak, Canan Yıldız Çiçekler tarafından yürütülen doktora tezi, ölçeğin Türkçe formunun psikometrik sağlamasını kanıtlamak amacıyla **geçerlik** (Geçerlik) analizlerini içermektedir.

Bu analizler tipik olarak yapı geçerliliğini (faktör yapısının doğrulanması) ve ölçüt bağımlı geçerliliği (ilgili diğer değişkenlerle korelasyon) kapsamaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğinin **Faktör Analizi** (Faktör Analizi) yöntemleri kullanılarak incelendiği varsayılmaktadır. Bu, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yaratıcı boyutların gerçekten ölçüp ölçmediğini gösterir.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik sonuçlarına dair de spesifik bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, uyarlama çalışmasının temel bileşenlerinden biri olarak, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı gösteren **güvenirlilik** (Güvenirlilik) analizlerinin gerçekleştirildiği kesindir.

Güvenirlilik analizleri genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliğini içerir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterirken; test-tekrar test güvenilirliği, ölçekten farklı zamanlarda alınan puanların kararlılığını ortaya koyar. Bu çalışmaların detayları, 2016 tarihli doktora tezinde mevcuttur.

Faktör Analizi

Yaratıcı Beceriler Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk kültüründe geçerli olup olmadığını belirlemek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile başlar ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilir.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin maddelerinin kaç alt boyutta toplandığını ve bu alt boyutların orijinal ölçek yapısıyla ne ölçüde örtüşüğünü göstermektedir. Bu süreç, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyen en kritik adımlardan biridir ve YBÖ'nün yaratıcı düşünme alt bileşenlerini doğru bir şekilde ayrıştırıp ayrıştırmadığını ortaya koymuştur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılmaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyon (Doktora tezi örneklemini esas almaktadır.)

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Selçuk Üniversitesi'nde yürütülen doktora tezi kapsamında uygun bir örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlanarak kullanıma sunulmuştur.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçekleme tekniği kullanılarak, yaratıcı davranış ve eğilimlerin öz-bildirime dayalı olarak değerlendirilmesi.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcı Düşünme, Eğitim Psikolojisi, Özgünlük, Akademi, **Uyarlama**, Ölçek Geliştirme, Psikoloji.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları:

İletişim E-posta Adresleri: cyildiz80@gmail.com

Yayın Adresi: Selçuk Üniversitesi, Konya (2016 tezi sırasında bağlı olduğu kurum.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Yaratıcı Beceriler Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon çalışması **2016** yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için izin ve telif hakkı konularında bilgi almak üzere sorumlu yazar Canan Yıldız Çiçekler ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: yaratici-beceriler-olcegi-ybo-toad.pdf

Kaynaklar

Yıldız-Çiçekler, C. (2016). *Yaratıcı Beceriler Ölçeği (YBÖ)'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması*. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Bu doktora tezine ait resmi YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Yaratıcı Beceriler Ölçeği (YBÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Yaratıcı Beceriler Ölçeği'nin (YBÖ) maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM